

บทที่ 6 ผลการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่องบทบาทผู้นำและการผสมผสานทางวัฒนธรรม : ศึกษากรณี
ชุมชนกะเหรี่ยงในจังหวัดราชบุรี มีสมมติฐาน ดังนี้

บทบาทผู้นำช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และมีสมมติฐานย่อย 5 ข้อ คือ

1. ผู้นำทางการเมืองช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
2. ผู้นำทางศาสนาช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
3. ผู้นำทางการศึกษาช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
4. ผู้นำทางเศรษฐกิจช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
5. ผู้นำทางศิลปะและนันทนาการช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ข้อมูลสถิติ 70 เปอร์เซ็นต์ เป็นระดับที่มีความน่าเชื่อถือได้

ผลการวิจัย มีดังนี้

สมมติฐาน บทบาทของผู้นำช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและมีสมมติฐานย่อย 5 ข้อ
ดังนี้

สมมติฐานข้อ 1

ผู้นำทางการเมืองช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ผู้นำทางการเมือง หมายถึง ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งในตำแหน่ง กำนันผู้ใหญ่บ้าน
หัวหน้าหมู่บ้าน รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้รับเลือกตั้ง แต่ได้รับการยอมรับจากชาวบ้านในหมู่บ้าน
ซึ่งในชุมชนนี้มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าหมู่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้านอีก 4 คน มี
บทบาทในการช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 32 ผู้นำทางการเมืองกับการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	ผู้นำทางการเมือง													
	1		2		3		4		5		6		7	
	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย
ภาษาพูด	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
การแต่งกาย	/	-	/	-	-	/	/	-	-	/	/	-	-	/
ประเพณีการกินข้าวห่อ	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการเรียกขวัญ	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการอาบน้ำนวดในวันสงกรานต์	/	-	/	-	/	-	/	-	-	/	/	-	/	-
ประเพณีการก่อพระทราย	/	-	/	-	/	-	-	/	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการเล่นสบ้า	/	-	/	-	-	/	/	-	-	/	/	-	-	/
ประเพณีในงานศพ	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ามัน	-	/	-	/	-	/	/	/	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือค้ายเหลือง	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำนวด	-	/	-	/	/	-	/	-	-	/	-	/	/	-
ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/
การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
พิธีสมุนไพรมีความเชื่อ	/	-	/	-	-	/	/	-	-	/	-	/	-	/
พิธีเกี่ยวกับผี	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการแต่งงาน	/	-	/	-	/	-	/	/	/	-	/	-	/	-
วันเข้าพรรษา	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
วันออกพรรษา	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
วันอาสาฬหบูชา	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
วันมาฆบูชา	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
วันวิสาขบูชา	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการบวช	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-	/	-

จากตารางที่ 32 ผู้นำทางการเมือง ได้แก่ 1. นายสมบัติ วรวิทธิกรกุล
 2. กำนันจیب จะนุ
 3. นายโจ ละแม
 4. นายศิริ ตาบัง
 5. นายปิ่น เข้มพรหม
 6. ผู้ใหญ่เสริม นวลเขียว
 7. นายเม็ค เค็มมิง

ตารางที่ 88 อัตราส่วนของการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้นำทางการเมือง
(7คน)

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	การรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (100%)	
	ช่วย (%)	ไม่ช่วย (%)
ภาษาพูด	100.0	-
การแต่งกาย	57.1	42.9
ประเพณีการกินข้าวห่อ	100.0	-
ประเพณีการเรียกขวัญ	100.0	-
ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์	85.7	14.3
ประเพณีการก่อพระทราย	85.7	14.3
ประเพณีการเล่นสบ้า	57.1	42.9
ประเพณีในงานศพ	85.7	14.3
ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ	100.0	-
ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ามัน	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือค่ายเหลือง	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์	42.9	57.1
ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์	-	100.0
การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์	85.7	14.3
พิธีสมุนไพรรักษาความเชื่อ	42.9	57.1
พิธีเกี่ยวกับผี	100.0	-
ประเพณีการแต่งงาน	100.0	-
วันเข้าพรรษา	100.0	-
วันออกพรรษา	100.0	-
วันอาสาฬหบูชา	100.0	-
วันวิสาขบูชา	100.0	-
ประเพณีการบวช	100.0	-
รวม	72.6	27.4

ผู้นำทางการเมืองในชุมชนกะเหรี่ยง มาจากการเลือกตั้งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าหมู่บ้าน และคณะกรรมการหมู่บ้านฝ่ายการเมืองการปกครอง สภาพของหมู่บ้านหนองตาดังโดยทั่วไป ชาวบ้านส่วนใหญ่จะใช้เวลาไปในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว จึงอาจทำให้ความสนใจทางการเมืองมีไม่มากนัก แต่ชาวบ้านประมาณ 50% จะไปเลือกตั้งเกือบทุกครั้ง ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้าหมู่บ้าน จะให้ความช่วยเหลือและดูแลความเป็นอยู่ของชาวบ้าน รวมทั้งการจัดงานพิธีซึ่งเป็นวัฒนธรรมประเพณีของหมู่บ้าน

ผู้นำทางการเมืองมีบทบาทในการช่วยรักษาเอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรมของชุมชนได้แก่

ภาษาพูด โดยปกติชาวบ้านจะใช้ภาษากะเหรี่ยงในครัวเรือนและในชีวิตประจำวัน ผู้นำหมู่บ้านจะพูดภาษากะเหรี่ยงกับลูกบ้าน เด็ก ๆ ส่วนใหญ่จะพูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษากะเหรี่ยง โดยจะพูดภาษากะเหรี่ยงกับบุคคลในครอบครัวโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่พูดภาษาไทยไม่ได้ มีการสอนหนังสือให้เด็ก ๆ ที่ศูนย์การศึกษาในชุมชนเขตภูเขาในตอนกลางวันและสอนให้กับผู้ใหญ่ในตอนกลางคืน

ประเพณีการกินข้าวห่อ ผู้นำจะเป็นผู้ชักจูงให้สมาชิกภายในหมู่บ้านทุกคนเข้าร่วมในงานประเพณีการกินข้าวห่อ โดยจะอยู่ในช่วงเดือน 9 จะเป็นวันใดก็ได้ แล้วแต่ผู้นำหมู่บ้านจะกำหนด จะเป็นผู้นำในการเตรียมงาน ตั้งแต่เตรียมวัสดุที่ต้องใช้ในการทำข้าวห่อ จนกระทั่งถึงวันงาน เพราะประเพณีนี้กินเวลาประมาณ 4 วัน นอกจากนี้ยังคอยต้อนรับแขกที่จะมาร่วมงานทั้งจากหมู่บ้านใกล้เคียงและแขกจากต่างถิ่น งานที่จัดขึ้นก็เพื่อต้องการให้ทุกคนในครอบครัวทุกครอบครัวในหมู่บ้านร่วมมือกันและสามัคคีกัน

ประเพณีการเรียกขวัญ จะกระทำการเรียกขวัญสำหรับประเพณีกินข้าวห่อ คือจะทำการเรียกขวัญให้แก่สมาชิกภายในครอบครัวทุกคน และการเรียกขวัญสำหรับเด็กแรกเกิดที่มีอายุ 7 วัน ผู้นำทางการเมืองจะมีบทบาทช่วยเหลือในการกระทำพิธี และเชิญชวนชาวบ้านให้มาร่วมในงาน ทำพิธีเรียกขวัญคืนมา เพราะมีความเชื่อว่าคนเราเกิดเจ็บป่วยไ้เนื่องจากขวัญของเราไม่อยู่กับเนื้อกับตัว

พิธีเกี่ยวกับผี ชาวกะเหรี่ยงเชื่อว่าผีเจ้าที่มีความสำคัญต่อการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ หัวหน้าหมู่บ้านจะจัดทำพิธีในไร่ของคนก่อน ชาวบ้านจึงจะทำได้ เป็นการเลี้ยงผีประจำไร่ จะกระทำพิธีโดยหมอมผี

ประเพณีการแต่งงาน ผู้นำหมู่บ้านจะช่วยเชิญชาวบ้านในหมู่บ้านมาร่วมงานทั้งหมู่บ้าน เนื่องจากต้องมีการแห่เจ้าบ่าวไปบ้านเจ้าสาว มีการร้องเพลงอวยพรคู่บ่าวสาว และยังช่วยเหลือในการเตรียมงาน สถานที่ เครื่องแต่งกายของชาวบ้านที่มาร่วมงาน ซึ่งขอร้องให้พยายามแต่งกายด้วยชุดประจำเผ่า และทำพิธีตามแบบของชาวกะเหรี่ยง

ประเพณีการบวช ผู้ที่มีความต้องการจะบวช จะไปขอบวชที่วัดแจ้งเจริญในอำเภอ ส่วนใหญ่จะบวชในโอกาสที่งานประจำปี ในงานนี้ผู้นำหมู่บ้านจะให้ความช่วยเหลือในการติดต่อกับทางวัด และให้ชาวบ้านในหมู่บ้านได้ไปร่วมงานบุญในครั้งนี้ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้นำของหมู่บ้านจะเข้าร่วมงานเมื่อมีการบวชของลูกบ้าน

ส่วนประเพณีการทำบุญในโอกาสวันสำคัญทางศาสนาหรือเทศกาลสำคัญต่าง ๆ คือ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา เป็นวันที่ชาวบ้านมาร่วมงานเป็นจำนวนมาก ผู้นำหมู่บ้านจะคอยดูแลในการจัดเตรียมงาน จัดคนแบ่งหน้าที่ให้ชาวบ้านช่วยกันทำ และตรวจดูความเรียบร้อยในงาน ผู้ใหญ่บ้านผู้ดูแลหมู่บ้านชาวกะเหรี่ยงกล่าวว่าที่บ้านหนองตาดังนี้ ยังไม่มีวัดในหมู่บ้าน แต่ชาวบ้านก็นิยมทำบุญ ซึ่งต้องเดินทางไปวัดที่บ้านห้วยม่วง

นอกจากนี้ยังมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมบางอย่างที่ผู้นำทางการเมืองไม่ได้ทำได้แก่

ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ำมัน คล้ายการนับถือพระพุทธรูป แต่แตกต่างกันที่มีพิธีกรรม เมื่อนับถือแล้วห้ามนับถือศาสนาอื่น ในปัจจุบันมีไม่กี่หลังคาเรือนที่นับถืออยู่ส่วนมากจะหันมานับถือศาสนาพุทธกันหมดแล้ว ผู้นำทางการเมืองจึงไม่ได้เข้าไปดูแลในด้านนี้ ทั้งนี้รวมถึง ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือด้ายเหลืองหรือผ้าเหลืองของพระ ที่แสดงให้เห็นถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวกะเหรี่ยง แต่การบูชาผ้าเหลืองหรือด้ายเหลือง เป็นพิธีที่ทำเฉพาะทุกวันพระสำหรับผู้ที่ยังมีความเชื่อเรื่องนี้อยู่ ส่วนใหญ่จะนำพระพุทธรูปมาบูชามากกว่า

ส่วนการบูชาต้นไม้ใหญ่ประจำหมู่บ้าน ชาวกะเหรี่ยงในอำเภอสวนผึ้งเกือบทุกหมู่บ้านจะมีต้นไม้ที่เชื่อถือกันว่าเป็นสิ่งที่สถิตย์ของเจ้าที่รักษาความสงบสุขแก่หมู่บ้าน แต่สำหรับบ้านหนองคาตั้งไม่มีการถือบูชาต้นไม้ใหญ่ดังกล่าว รวมถึงความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์ด้วย

ส่วนเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยง อีกอย่างหนึ่งที่แม่จะพบเห็นได้เฉพาะในงานสำคัญ ๆ คือ การแต่งกาย แต่ผู้นำทางการเมือง มีบทบาทในการช่วยให้ยังคงมีอยู่ โดยสั่งให้ลูกบ้านจัดหาเครื่องแต่งกายพื้นเมืองไว้ สำหรับใช้เวลายังงานประจำปี ทางหมู่บ้านหรือต้อนรับแขก และเครื่องประดับด้วย

จากข้อมูลในตารางที่ 33 ผู้นำทางการเมืองช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ร้อยละ 72.6 สรุปว่าผู้นำทางการเมืองช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 2

ผู้นำทางศาสนา ช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ผู้นำศาสนา หมายถึง เจ้าอาวาสของวัด รวมทั้งผู้ที่ได้รับการยอมรับว่ามีความรู้ทางศาสนาของชาวกะเหรี่ยง ในชุมชนนี้มีบุคคลที่ชาวบ้านยอมรับมีความรู้ด้านศาสนา มากกว่าบุคคลอื่น ๆ ในหมู่บ้าน จำนวน 4 คน ซึ่งมีบทบาทในการช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 ผู้นำทางศาสนากับการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	ผู้นำทางศาสนา							
	1		2		3		4	
	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย
ภาษาพูด	/	-	-	/	/	-	/	-
การแต่งกาย	/	-	-	/	-	/	-	/
ประเพณีการกินข้าวห่อ	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการเรียกขวัญ	-	/	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการก่อพระทราย	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการเล่นสบ้า	-	/	/	-	-	/	-	/
ประเพณีในงานศพ	/	-	/	-	/	-	/	-
ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ	/	-	/	-	/	-	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ำมัน	-	/	/	-	/	-	/	-
ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือศาลเหล็ก	-	/	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์	-	/	/	-	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน	-	/	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์	-	/	-	/	-	/	-	/
การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์	/	-	/	-	/	-	/	-
พิธีสมุนไพรมีความเชื่อ	/	-	/	-	/	-	-	/
พิธีเกี่ยวกับผี	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการแต่งงาน	/	-	/	-	/	-	/	-
วันเข้าพรรษา	/	-	/	-	/	-	/	-
วันออกพรรษา	/	-	/	-	/	-	/	-
วันอาสาฬหบูชา	/	-	/	-	/	-	/	-
วันมาฆบูชา	/	-	/	-	/	-	/	-
วันวิสาขบูชา	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการบวช	/	-	/	-	/	-	-	/

จากตารางที่ 34 ผู้นำทางศาสนา ได้แก่

1. นายสันติ จอดะ
2. นายทองสุข เล่งดู
3. นายสว่าง จอริ
4. นายบุญซ้ง กุ้งตั้ง

ตารางที่ 35 อัตราส่วนของการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้นำทางศาสนา

(4 คน)

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	การรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (100%)	
	ช่วย (%)	ไม่ช่วย (%)
ภาษาพูด	75.0	25.0
การแต่งกาย	25.0	75.0
ประเพณีการกินข้าวห่อ	100.0	-
ประเพณีการเรียกขวัญ	75.0	25.0
ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์	100.0	-
ประเพณีการก่อพระทราย	100.0	-
ประเพณีการเล่นสะบ้า	25.0	75.0
ประเพณีในงานศพ	100.0	-
ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ	75.0	25.0
ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ำมัน	75.0	25.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือค้ายเหลือง	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์	25.0	75.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์	-	100.0
การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์	100.0	-
พิธีสมุนไพรรักษาความเชื่อ	75.0	25.0
พิธีเกี่ยวกับผี	100.0	-
ประเพณีการแต่งงาน	100.0	-
วันเข้าพรรษา	100.0	-
วันออกพรรษา	100.0	-
วันอาสาฬหบูชา	100.0	-
วันวิสาขบูชา	100.0	-
ประเพณีการบวช	50.0	50.0
รวม	70.8	29.2

ผู้นำทางศาสนาในชุมชนกะเหรี่ยงในปัจจุบัน ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้คอยช่วยงานประเพณีทุกครั้งที่มี และงานทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ และวันสำคัญทางศาสนา เป็นผู้คอยเชิญชวนชาวบ้านให้ไปร่วมงานที่จัดขึ้นทุกครั้ง

ผู้นำทางศาสนามีส่วนช่วยในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนได้แก่ ประเพณีการกินข้าวห่อ ผู้นำศาสนาจะคอยดูแลด้านการจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำข้าวห่อ ตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนถึงวันงาน และเรื่องของพิธีกรรมด้วย

ประเพณีอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์ เป็นประเพณีที่นิยมทำในช่วงวันสงกรานต์ ผู้นำทางศาสนา จะช่วยทำน้ำมนต์ร่วมกับผู้มีวิชาของหมู่บ้าน ให้สมาชิกทุกคนได้อาบเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว ในช่วงสงกรานต์นี้ นอกจากประเพณีการอาบน้ำมนต์แล้ว ยังมีประเพณีอีกอย่างหนึ่งที่มีการปฏิบัติกัน คือ ประเพณีการก่อพระทราย นอกจากจะทำในวันสงกรานต์ดังกล่าวแล้ว จะทำอีกช่วงหนึ่งคือช่วงเดือน 11 ในวันออกพรรษา ชาวบ้านจะช่วยกันขนทรายมาไว้หน้าวัดก่อเป็นเจดีย์ ผู้นำจะดูแลการจัดหาดอกไม้ การทำฉัตร และการแห่ฉัตรไปวัดเพื่อทำพิธี

ประเพณีในงานศพ ผู้นำศาสนาจะช่วยให้ชาวบ้านมาร่วมกันสานลำแพนเพื่อใส่ห่อศพ (ในอดีต) ภายหลังจะใช้ไม้เนื้ออ่อนทำโลงศพ ดูแลเรื่องพิธีการ การนิมนต์พระตลอดจนการเผาศพ หรือการฝัง แล้วแต่ญาติของผู้เสียชีวิต

การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์ ชาวกะเหรี่ยงหลายต่อหลายครัวเรือนที่ยังคงรักษาอาการเจ็บป่วยด้วยวิธีทางไสยศาสตร์ ได้แก่ การอาบน้ำมนต์ และการขับไล่ภูตผีปีศาจต่าง ๆ ผู้นำทางศาสนา จะช่วยพาไปหาพ่อหมอที่จะกระทำพิธีให้การเตรียมอุปกรณ์ประกอบการทำพิธี

ประเพณีเกี่ยวกับผี ผู้นำทางศาสนา ช่วยแนะนำการจัดงานในการทำพิธี การจัดเตรียมเครื่องใช้ และการนัดหมายชาวบ้านในหมู่บ้าน

ประเพณีการแต่งงาน ในชุมชนกะเหรี่ยงนี้จะนิยมการแต่งงานตามประเพณีของกะเหรี่ยง ผู้นำทางศาสนาจะช่วยดูแลในเรื่องของพิธีการและกำหนดการต่าง ๆ

ส่วนในวันเข้าพรรษาวันออกพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา ผู้นำทางศาสนา จะช่วยชักชวนชาวบ้านให้รู้จักการทำบุญ ตักบาตร ในวันสำคัญทางศาสนา ฟังพระธรรมเทศนา สวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็น ดูแลเรื่องจัดเตรียมอาหารถวายและเครื่องอัฐบริขารต่าง ๆ จนเสร็จพิธีการ

อย่างไรก็ตามถึงแม้ผู้นำทางศาสนาจะช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอยู่หลายด้าน แต่ก็ยังมีอีกหลายด้านที่ไม่ได้ทำ ได้แก่

ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือค่ายเหลียง ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน และความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์ ผู้นำทางศาสนา บอกว่าในปัจจุบันไม่มีความเชื่อนี้มากนัก การประกอบพิธีกรรมจึงไม่พบเห็น

จากข้อมูลในตารางที่ 35 ผู้นำทางศาสนาช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมร้อยละ 70.8 สรุปว่าผู้นำทางศาสนาช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 3

ผู้นำทางการศึกษาช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ผู้นำทางการศึกษา หมายถึงบุคคลในหมู่บ้านที่มีการศึกษา หรือได้รับการยอมรับ การยอมรับว่ามีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ในชุมชนกะเหรี่ยงประกอบด้วยคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 3 คน ซึ่งมีบทบาทในการช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 36 ผู้นำทางการศึกษากับการรักษามรดกวัฒนธรรมทางวัฒนธรรม

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	ผู้นำทางการศึกษา					
	1		2		3	
	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย
ภาษาพูด	/	-	/	-	-	/
การแต่งกาย	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการกินข้าวห่อ	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการเรียกขวัญ	/	-	/	-	-	/
ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการก่อพระทราย	-	/	/	-	-	/
ประเพณีการเล่นสะบ้า	-	/	/	-	/	-
ประเพณีในงานศพ	/	-	/	-	/	-
ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ	/	-	/	-	/	-
ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ำมนต์	-	/	-	/	/	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือค้ายเหล็ก	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์	/	-	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์	-	/	-	/	-	/
การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์	/	-	-	/	/	-
พิธีกรรมไหว้กับความเชื่อ	-	/	/	-	/	-
พิธีเกี่ยวกับผี	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการแต่งงาน	/	-	/	-	/	-
วันเข้าพรรษา	/	-	/	-	/	-
วันออกพรรษา	/	-	/	-	/	-
วันอาสาฬหบูชา	/	-	/	-	/	-
วันมาฆบูชา	/	-	/	-	/	-
วันวิสาขบูชา	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการบวช	/	-	/	-	/	-

จากตารางที่ 36 ผู้นำทางการศึกษา ได้แก่

1. นางพวน

กันชะวัง

2. นางสุตรทอง

คำพูด

3. นายมิตร

ทุมบะ

ตารางที่ 37 อัตราส่วนของการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้นำทางการศึกษา

(8 คน)

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	การรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (100%)	
	ช่วย (%)	ไม่ช่วย (%)
ภาษาพูด	66.7	33.3
การแต่งกาย	100.0	-
ประเพณีการกินข้าวห่อ	100.0	-
ประเพณีการเรียกขวัญ	66.7	33.3
ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์	100.0	-
ประเพณีการก่อพระทราย	33.3	66.7
ประเพณีการเล่นสบบ้า	66.7	33.3
ประเพณีในงานศพ	100.0	-
ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ	100.0	-
ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ำมัน	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือค้ายเหลือง	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์	33.3	66.7
ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์	-	100.0
การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์	66.7	33.3
พิธีสมุนไพรรักษาความเชื่อ	66.7	33.3
พิธีเกี่ยวกับผี	100.0	-
ประเพณีการแต่งงาน	100.0	-
วันเข้าพรรษา	100.0	-
วันออกพรรษา	100.0	-
วันอาสาฬหบูชา	100.0	-
วันวิสาขบูชา	100.0	-
ประเพณีการบวช	100.0	-
รวม	70.8	29.2

ผู้นำทางการศึกษาในชุมชนในปัจจุบัน ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านด้านการศึกษามีจำนวน 3 ท่าน มีความรู้ภาษากะเหรี่ยงและภาษาไทย บุคคลเหล่านี้จะช่วยให้ความรู้เมื่อจัดงานประเพณีในด้านสถานที่ การจัดเตรียมสิ่งของและเข้าไปมีส่วนร่วมในงานต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของชาวกะเหรี่ยงให้ชาวบ้านและเด็กรุ่นใหม่ได้รับ โดยพยายามจะให้ช่วยกันอนุรักษ์ไว้เท่าที่จะทำได้

ผู้นำทางการศึกษามีส่วนในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน ได้แก่ การแต่งกาย ถึงแม้ว่าชาวกะเหรี่ยงจะนิยมแต่งกายด้วยเสื้อยืด และกางเกงกันมาก แต่ผู้นำทางการศึกษาจะช่วยรณรงค์ให้ชาวบ้านแต่งกายชุดประจำเผ่าในงานต่าง ๆ หรืองานประเพณี ทั้งหญิงและชาย ซึ่งได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี

ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์ ผู้นำทางการศึกษาจะช่วยแนะนำให้ความรู้ เข้าไปช่วยเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ที่ต้องใช้ในงาน ชักชวนให้ชาวบ้านมาร่วมงานทุกคน

ประเพณีในงานศพ ผู้นำทางการศึกษาได้ช่วยเหลือในการจัดสถานที่ การเตรียมอาหารถวายพระ ช่วยเชิญแขกมาร่วมในงานพิธี เพื่อแบ่งเบาภาระของเจ้าภาพ

พิธีเกี่ยวกับผี เป็นพิธีที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประกอบสัมมาอาชีพ จึงถือเป็นสิ่งสำคัญ ผู้นำทางการศึกษามีส่วนในการช่วยดูแลการจัดเตรียมงานให้ถูกต้องตามประเพณี ตั้งแต่เริ่มงานจนเสร็จพิธี

ประเพณีการแต่งงาน ผู้นำทางการศึกษาจะเข้าร่วมงานเป็นส่วนใหญ่ ช่วยจัดหาเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับให้กับเจ้าบ่าวเจ้าสาว

ประเพณีการบวช ผู้นำทางการศึกษาจะให้คำแนะนำแก่ผู้ที่จะบวช ในการจัดเตรียมงาน จัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมถึงการดูแลพิธีกรในงานบวชให้ แต่สำหรับหมู่บ้านนี้คนจะบวชน้อย ถ้าจะบวชก็จะบวชเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนาเท่านั้น

ส่วนประเพณีในวันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา จะช่วยเหลือด้านการจัดเตรียมอาหาร และสิ่งของที่จำเป็นในเทศกาลต่าง ๆ ให้ความรู้แก่เด็ก ๆ และหนุ่มสาวในหมู่บ้าน ได้ทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพุทธศาสนา แทนที่จะมีแต่คนเฒ่าคนแก่เป็นส่วนใหญ่

ถึงแม้ว่าผู้นำทางการศึกษาจะช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงอยู่หลายด้าน แต่ก็ยังมีบางด้านที่ไม่ได้นำ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ามัน เนื่องจากมีข้อห้ามถ้าหากจะนับถือพระน้ามันว่าห้ามนับถือศาสนาอื่น และห้ามบูชาพระพุทธรูป ซึ่งปัจจุบันชาวบ้านหันมานับถือศาสนาพุทธกันส่วนมาก รวมถึงการนับถือค่ายเหลืองหรือผ้าเหลืองของพระ ซึ่งชาวบ้านจะยึดถือพระพุทธรูปมากกว่า ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน และความเชื่อเรื่องเส้าหงส์ สำหรับในหมู่บ้านนี้ไม่พบเห็นแล้ว

จากข้อมูลในตารางที่ 37 ผู้นำทางการศึกษาช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมร้อยละ 70.8 สรุปว่าผู้นำทางการศึกษาช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม จึงเป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 4

ผู้นำทางเศรษฐกิจช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ผู้นำทางเศรษฐกิจ หมายถึง ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีฐานะ และรายได้ดีกว่าผู้อื่นในหมู่บ้าน แต่ในที่นี้เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ด้านเศรษฐกิจจำนวน 3 คน ซึ่งมีบทบาทในการช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๑ อัตราส่วนของการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้นำทางเศรษฐกิจ

(๘ คน)

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	การรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (100%)	
	ช่วย (%)	ไม่ช่วย (%)
ภาษาพูด	-	100.0
การแต่งกาย	66.7	33.3
ประเพณีการกินข้าวห่อ	33.3	66.7
ประเพณีการเรียกขวัญ	33.3	66.7
ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์	33.3	66.7
ประเพณีการก่อพระทราย	33.3	66.7
ประเพณีการเล่นสบ้า	33.3	66.7
ประเพณีในงานศพ	100.0	-
ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ	33.3	66.7
ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ำมัน	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือค้ายเหลือง	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์	33.3	66.7
ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์	-	100.0
การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์	33.3	66.7
พิธีสมุนไพรรักษาความเชื่อ	33.3	66.7
พิธีเกี่ยวกับผี	33.3	66.7
ประเพณีการแต่งงาน	33.3	66.7
วันเข้าพรรษา	100.0	-
วันออกพรรษา	100.0	-
วันอาสาฬหบูชา	100.0	-
วันวิสาขบูชา	100.0	-
ประเพณีการบวช	66.7	33.3
รวม	45.8	54.2

ผู้นำทางเศรษฐกิจในชุมชนกะเหรี่ยง เป็นกลุ่มบุคคลที่มีรายได้ค่อนข้างดี มีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในบ้านบ้างพอสมควร จะสนับสนุนช่วยเหลือในด้านการเงิน และสิ่งของบ้างในบางโอกาส

ผู้นำทางเศรษฐกิจมีส่วนช่วยในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ในด้านต่างๆ ได้แก่

ประเพณีในงานศพ ผู้นำทางเศรษฐกิจ ช่วยสนับสนุนด้านการจัดเตรียมเครื่องใช้ จัดซื้ออาหารสำหรับถวายพระ แจงข้าวแก่ชาวบ้านให้มาร่วมงานและบางครั้งหากเจ้าภาพมีฐานะทางครอบครัว ค่อนข้างยากจน ก็จะช่วยในเรื่องค่าใช้จ่ายบ้างตามสมควร

ส่วนประเพณีในวันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา ผู้นำทางเศรษฐกิจจะดูแลในเรื่องการจัดหาเครื่องสักการะถวายพระภิกษุสงฆ์ การหล่อเทียนเพื่อแห่ไปถวายวัดในวันเข้าพรรษา พอถึงวันออกพรรษาก็จะเชิญชวนชาวบ้านให้ร่วมกันจัดหาอาหารมาเลี้ยงพระ และเลี้ยงแขกที่มาร่วมงาน

ถึงแม้ผู้นำทางเศรษฐกิจจะช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวกะเหรี่ยงตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว แต่ก็ยังมีอีกหลายด้านที่ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วม และบางอย่างที่ให้ความช่วยเหลือตามแต่โอกาส ได้แก่

ภาษาพูด เนื่องจากผู้นำทางเศรษฐกิจจะต้องพบปะกับบุคคลภายนอก เพื่อติดต่อค้าขายมากกว่า จึงจำเป็นต้องสื่อสารด้วยภาษาไทยแทน

ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือค้ายเหลือ ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ำมัน ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ และความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์ เป็นความเชื่อที่น้อยลงมาก บางอย่างก็ไม่พบเห็นแล้ว ผู้นำทางเศรษฐกิจ คิดเป็น 4.17 เปอร์เซนต์ จึงไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมช่วยเหลือในประเพณีดังกล่าว

จากข้อมูลในตารางที่ 39 ผู้นำทางเศรษฐกิจช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมร้อยละ 45.8 สรุปว่าผู้นำทางเศรษฐกิจไม่ได้ช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 5

ผู้นำทางศิลปะและนันทนาการช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

ผู้นำทางศิลปะและนันทนาการ หมายถึง ผู้ที่มีความเจริญทางด้านศิลปะของชาว
กะเหรี่ยง หรือผู้ที่มีความสามารถในการผลิตผลงานด้านศิลปะและนันทนาการเกี่ยวกับ
วัฒนธรรมกะเหรี่ยง ประกอบด้วยคณะกรรมการหมู่บ้านด้านนี้ จำนวน 4 ท่าน ซึ่งมีบทบาท
บาทในการช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 ผู้นำทางจิตปะและนันทนาการกับการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	ผู้นำทางจิตปะและนันทนาการ							
	1		2		3		4	
	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย	ช่วย	ไม่ช่วย
ภาษาพูด	-	/	/	-	/	-	-	/
การแต่งกาย	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการกินข้าวห่อ	/	-	/	-	-	/	/	-
ประเพณีการเรียกขวัญ	/	-	-	/	-	/	/	-
ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์	-	/	/	-	/	-	-	/
ประเพณีการก่อบุญพระทราย	/	-	/	-	/	-	-	/
ประเพณีการเล่นสะบ้า	/	-	/	-	-	/	/	-
ประเพณีในงานศพ	-	/	/	-	-	/	/	-
ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ	/	-	-	/	/	-	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ามน	-	/	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือค้ายเหลือง	-	/	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์	-	/	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน	-	/	-	/	-	/	-	/
ความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์	-	/	-	/	-	/	-	/
การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์	/	-	/	-	-	/	-	/
พิธีสมุนไพรรักษาความเชื่อ	/	-	/	-	/	-	/	-
พิธีเกี่ยวกับผี	/	-	/	-	-	/	-	/
ประเพณีการแต่งงาน	-	/	/	-	-	/	/	-
วันเข้าพรรษา	/	-	/	-	/	-	/	-
วันออกพรรษา	/	-	/	-	/	-	/	-
วันอาสาฬหบูชา	/	-	/	-	/	-	/	-
วันมาฆบูชา	/	-	/	-	/	-	/	-
วันวิสาขบูชา	/	-	/	-	/	-	/	-
ประเพณีการบวช	-	/	-	/	-	/	-	/

จากตารางที่ 40 ผู้นำทางจิตปะและนันทนาการ ได้แก่

1. นายจอกิต บัญคุณ
2. นายแจ้ง คำพูด
3. นายจระวะ ตีเหะ
4. นายคำบี จอนู

ตารางที่ 41 อัตราส่วนของการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้นำทางศิลปะและ
นันทนาการ (4 คน)

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม	การรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (100% X)	
	ช่วย (%)	ไม่ช่วย (%)
ภาษาพูด	50.0	50.0
การแต่งกาย	100.0	-
ประเพณีการกินข้าวห่อ	75.0	25.0
ประเพณีการเรียกขวัญ	50.0	50.0
ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์	50.0	50.0
ประเพณีการก่อพระทราย	75.0	25.0
ประเพณีการเล่นสะบ้า	75.0	25.0
ประเพณีในงานศพ	50.0	50.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ	50.0	50.0
ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ำมัน	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือค้ายเหลือง	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้าน	-	100.0
ความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์	-	100.0
การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์	50.0	50.0
พิธีสมุนไพรรักษาความเชื่อ	100.0	-
พิธีเกี่ยวกับผี	50.0	50.0
ประเพณีการแต่งงาน	50.0	50.0
วันเข้าพรรษา	100.0	-
วันออกพรรษา	100.0	-
วันอาสาฬหบูชา	100.0	-
วันวิสาขบูชา	100.0	-
ประเพณีการบวช	-	100.0
รวม	55.2	44.8

ผู้นำทางศิลปะและนันทนาการมีส่วนช่วยในการรักษาเอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรม ในด้านต่าง ๆ ได้แก่

การแต่งกาย ผู้นำทางศิลปะและนันทนาการ จะช่วยแนะนำในด้านการทำงาน เสริมนอกเหนือจากอาชีพหลัก เช่น การทอผ้า การจักสาน เป็นต้น โดยเฉพาะการทอผ้า ทุกครัวเรือนมักจะทอผ้าใช้เอง จึงเป็นการง่ายที่จะมีเครื่องแต่งกายประจำเผ่าไว้สำหรับแต่ง เวลามีกงานประเพณีของหมู่บ้าน เพื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันดีงามของชาวกะเหรี่ยง มีบาง ครอบครัวจะเอาไว้จำหน่ายแก่ผู้ที่มาท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นการค้าเชิงอนุรักษ์อย่างหนึ่ง

พืชสมุนไพรกับความเชื่อ ผู้นำทางศิลปะและนันทนาการ จะช่วยในเรื่องการใช้ พืชมาทำยาสมุนไพร ตามตำรับของชาวกะเหรี่ยง ใช้ในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ บาง ครั้งต้องมีพิธีกรรมประกอบการรักษาด้วย

ส่วนประเพณีในวันสำคัญทางศาสนา คือ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วัน อาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา ผู้นำทางศิลปะและนันทนาการจะช่วยดูแลเรื่อง การจัดงาน จัดเตรียมสิ่งของไปถวายพระ ให้สมาชิกในครอบครัวของตน ช่วยเรื่องการทำ อาหาร และชักชวนชาวบ้านที่อยู่ใกล้เคียงให้มาช่วยกันก่อนจะถึงวันงาน เพื่อให้งานเสร็จ ไปด้วยความเรียบร้อย และดูแลเรื่องการเดินทางของผู้สูงอายุที่จะร่วมงานด้วย

ยังมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอีกหลายด้านที่ผู้นำทางศิลปะและนันทนาการให้ ความช่วยเหลือในการจัดงาน แต่ไม่เด่นชัดนักแล้วแต่โอกาส และมีเอกลักษณ์ทางวัฒน ธรรมบางด้านที่ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมกันได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ำมัน ความเชื่อเกี่ยวกับ ด้ายเหลือง หรือผ้าเหลืองของพระ เนื่องจากชาวบ้านส่วนใหญ่จะหันไปนับถือศาสนาพุทธ และมีพระพุทธรูปเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจมากกว่า ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับการบูชาต้นไม้ ใหญ่ในหมู่บ้าน และความเชื่อเกี่ยวกับเสาหงส์ในหมู่บ้านหนองตาดังนี้ ไม่ปรากฏว่ามี การนับถือและความเชื่อนี้หลงเหลืออยู่มากนัก จึงไม่พบเห็นต้นไม้ใหญ่หรือเสาหงส์ที่แสดงถึง คติความเชื่อดังกล่าว แต่จะพบเห็นได้ที่หมู่บ้านอื่น ในตำบลสวนผึ้ง

จากข้อมูลในตารางที่ 41 ผู้นำศิลปะและนันทนาการช่วยรักษาเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรมร้อยละ 55.2 สรุปว่าผู้นำทางศิลปะและนันทนาการไม่ได้ช่วยรักษาเอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรม จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 42 สรุปเปรียบเทียบการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของผู้นำแต่ละด้าน

ผู้นำทางการเมือง	ผู้นำทางศาสนา	ผู้นำทางการศึกษา	ผู้นำทางเศรษฐกิจ	ผู้นำทางศิลปะและ นันทนาการ
<ul style="list-style-type: none"> - ภาษาพูด - ประเพณีการกินข้าวห่อ - ประเพณีการเรียกขวัญ - ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ - พิษสมุนไพรรักษาความเชื่อ - ประเพณีการแต่งงาน - วันเข้าพรรษา - วันออกพรรษา - วันอาสาฬหบูชา - วันมาฆบูชา - ประเพณีการบวช - ประเพณีอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์ - ประเพณีถือพระทราย - การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเพณีการกินข้าวห่อ - ประเพณีอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์ - ประเพณีถือพระทราย - ประเพณีในงานศพ - การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์ - พิธีเกี่ยวกับผี - ประเพณีการแต่งงาน - วันเข้าพรรษา - วันออกพรรษา - วันอาสาฬหบูชา - วันมาฆบูชา - วันวิสาขบูชา - ภาษาพูด - ประเพณีการเรียกขวัญ 	<ul style="list-style-type: none"> - การแต่งกาย - ประเพณีการกินข้าวห่อ - อาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์ - ประเพณีในงานศพ - ความเชื่อเกี่ยวกับขวัญ - พิธีเกี่ยวกับผี - ประเพณีการแต่งงาน - วันเข้าพรรษา - วันออกพรรษา - วันอาสาฬหบูชา - วันมาฆบูชา - วันวิสาขบูชา - ประเพณีการบวช - ภาษาพูด - ประเพณีการเรียกขวัญ - การเล่นเกม - การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประเพณีในงานศพ - วันเข้าพรรษา - วันออกพรรษา - วันอาสาฬหบูชา - วันมาฆบูชา - วันวิสาขบูชา - การแต่งกาย - ประเพณีการบวช - ประเพณีการกินข้าวห่อ - ประเพณีการเรียกขวัญ - การอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์ - ประเพณีการถือพระทราย - การเล่นเกม - ภาษาพูด - ประเพณีการเรียกขวัญ - ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์ - ประเพณีในงานศพ - ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ - การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์ 	<ul style="list-style-type: none"> - การแต่งกาย - พิษสมุนไพรรักษาความเชื่อ - วันเข้าพรรษา - วันออกพรรษา - วันอาสาฬหบูชา - วันมาฆบูชา - วันวิสาขบูชา - วันวิสาขบูชา - ประเพณีการกินข้าวห่อ - ประเพณีการถือพระทราย - การเล่นเกม - ภาษาพูด - ประเพณีการเรียกขวัญ - ประเพณีการอาบน้ำมนต์ในวันสงกรานต์ - ประเพณีในงานศพ - ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ - การรักษาโรคด้วยไสยศาสตร์

ผู้นำทางการเมือง	ผู้นำทางศาสนา	ผู้นำทางการศึกษา	ผู้นำทางเศรษฐกิจ	ผู้นำทางศิลปะและ นันทนาการ
<ul style="list-style-type: none"> - การแต่งกาย - ประเพณีงานศพ - ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์ - พิษสมุนไพรรักษาความเชื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ - ความเชื่อเกี่ยวกับพระน้ามัน - พิษสมุนไพรรักษาความเชื่อ - ประเพณีการบวช - การแต่งกาย - การเล่นสะบ้า - ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์ 	<ul style="list-style-type: none"> - พิษสมุนไพรรักษาความเชื่อ - ประเพณีการก่อพระทราย - ความเชื่อเกี่ยวกับการอาบน้ำมนต์ 	<ul style="list-style-type: none"> - พิษสมุนไพรรักษาความเชื่อ - พิธีเกี่ยวกับผี - ประเพณีการแต่งงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - พิธีเกี่ยวกับผี - ประเพณีการแต่งงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย